

***Odpowiedź Ministra Sprawiedliwości
na wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych***

Warszawa, dnia 30 września 2003 r.

P.II.477/14/03

**Pani
Ewa Kulesza
Generalny Inspektor
Ochrony Danych Osobowych**

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 września 2003 r. sygn. GI-DS-430/365/03/3233 w sprawie zmian w przepisach regulujących czynności komorników sądowych, które uniemożliwiłyby sprzedaż komputerów zajętych przez komorników w toku egzekucji wraz z zapisanymi na ich dyskach zbiorami danych osobowych – uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Obowiązujące obecnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 z późn. zm.) istotnie nie zawiera szczególnych regulacji związanych z ochroną danych osobowych w toku postępowania egzekucyjnego. Należy zgodzić się z poglądem, iż sposób postępowania komorników przy zajmowaniu i sprzedaży komputerów powinien zostać uregulowany w ramach tego rozporządzenia, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 ze zm.).

Nie oznacza to jednak, że do czasu wydania stosownych przepisów brak jest uregulowań pozwalających komornikowi na przestrzeganie zasad ochrony danych osobowych.

Przed wszystkim należy zauważyć, że jedną z podstawowych zasad egzekucji sądowej jest prowadzenie egzekucji w możliwie najmniej uciążliwy dla dłużnika sposób (art. 799 § 1 kpc). Oznacza to, że zajmując sprzęt komputerowy komornik powinien umożliwić dłużnikowi przeniesienie niezbędnych danych. Przedmiotem zajęcia jest bowiem sam sprzęt i – pod pewnymi warunkami – zainstalowane na nim oprogramowanie. Nie są natomiast przedmiotem zajęcia wszelkie inne informacje zgromadzone na dysku, a zwłaszcza zgromadzone dane osobowe.

O ile zatem komornik dokonuje zajęcia w obecności dłużnika, powinien w trybie art. 761 § kpc wysłuchać dłużnika co do tego, czy w pamięci komputera zgromadzone są dane osobowe, a jeśli tak – wezwać go do usunięcia tych danych w określonym terminie. Informacja o wysłuchaniu dłużnika i wezwanie powinny znaleźć odzwierciedlenie w protokole czynności (art. 809 kpc). Gdy komornik dokonuje zajęcia pod nieobecność dłużnika, oświadczenie takie należy od dłużnika odebrać zawiadamiając go o dokonanym zajęciu (art. 761 § 1 w zw. z art. 763 kpc). Obowiązek usunięcia danych osobowych przez dłużnika wynika z § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie określenia podstawowych warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. Nr 80, poz. 521 ze zm.), który stanowi, iż urządzenia, dyski lub inne informatyczne nośniki, zawierające dane osobowe, przeznaczone do przekazania innemu podmiotowi, nieuprawnionemu do otrzymania danych osobowych, pozbawia się wcześniej zapisu tych danych.

Do czasu usunięcia danych na komorniku spoczywa obowiązek zabezpieczenia danych przed dostępem osób nieuprawnionych. W tym zakresie, wobec zajęcia sprzętu komputerowego, w którego pamięci zgromadzono dane osobowe, na komorniku ciąży obowiązek analogiczny do obowiązków administratora (art. 36 ustawy). Okoliczność ta może mieć istotny wpływ na decyzję, czy sprzęt można oddać pod dozór innej osoby niż dłużnik, gdyż wówczas dozorca jest uprawniony do korzystania z rzeczy (art. 861).

O ile dłużnik nie usunie znajdujących się w pamięci komputera danych osobowych, przed wydaniem sprzętu nabywcy dane te trzeba usunąć. Podstawę do takiego działania komornika daje art. 27 ust. 2 pkt 10 ustawy. Przepis ten wprawdzie dopuszcza przetwarzanie danych (a zatem zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy również ich usuwanie) prowadzone przez stronę w celu realizacji praw i obowiązków wynikających z orzeczenia wydanego w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, jednak należy przyjąć, że w postępowaniu egzekucyjnym działanie takie może podjąć tylko komornik. Taka interpretacja wynika z zasady, że choć ustawa zezwala stronom na przymusową realizację orzeczenia, to równocześnie wymaga, by czynności egzekucyjnych dokonywał wyłącznie komornik.

Aktualnie obowiązujące przepisy zobowiązują zatem komornika do zachowania zasad ochrony danych osobowych. Brak szczegółowej regulacji w rozporządzeniu w sprawie

czynności komorników nie zwalnia komornika od przestrzegania wymogów wynikających z odrębnych przepisów.

Uchybienie przez komornika powyższymi obowiązkom strona może podnieść w kierowanej do sądu skardze na czynności komornika i domagać się uchylenia zaskarżonej czynności komornika. Niezależnie od tego sąd, przy którym działa komornik, uprawniony jest z urzędu do wydawania komornikowi zarządzeń zmierzających do zapewnienia należytego wykonania egzekucji oraz usuwać spostrzeżone uchybienia (art. 759 § 2 kpc). Ponadto uchybienie przepisom ustawy może być podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej komornika.

Propozycja, by wynikające z wyżej wskazanych przepisów zasady znalazły odzwierciedlenie w rozporządzeniu w sprawie czynności komorników, wydaje się uzasadniona. Problem ten zostanie rozwiązany w nowym rozporządzeniu w sprawie czynności komorników, którego wydanie będzie niezbędne z chwilą zakończenia przez Sejm prac nad rządowymi projektami ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk sejmowy nr 965) i ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (druk sejmowy nr 1823).